

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

**Lastensuojelun palvelujen käyttö,
kustannukset ja vaikuttavuus tilastoissa ja
tutkimuksessa**

Järvenpää 10.9.2010

Antti Väisänen

Terveys- ja sosiaalitalous-yksikkö (CHESS)

Esityksen sisältö

- Sosiaalitalous THL:ssä
- Mitä tilastot kertovat?
- Mitä tietoja puuttuu?
- Mitä on tutkittu ja mitä on tarkoitus tutkia?
- Tulevaisuus?

Sosiaalitalous THL:ssä

- Sosiaalitalouden tutkimusryhmä on osa terveys- ja sosiaalitalouden tutkimusyksikköä (CHESS)
- Yksikkö koostuu pääasiassa taloustieteilijöistä ja terveystaloustieteilijöistä
- Ryhmä tutkii sosiaalipalveluiden tarvetta, kysyntää, tarjontaa, rahoitusta ja kustannuksia
- Tutkimuskohteina kaikki sosiaalipalvelut, osittain myös sosiaalietuudet
- Tämän hetken hankkeet koskevat vanhuspalveluita, lasten päivähoitoa ja lastensuojelua

Lastensuojelun tila, missä ollaan ja mihin mennään?

- Lastensuojelun palvelujen käyttö on lisääntynyt selvästi 1990-luvun alusta
- Sijoitukset ovat kaksinkertaistuneet
- Laitosvaltaisuus kasvaa
- Avohuollon asiakkuudet ovat kasvaneet
- Kustannukset kasvavat nopeammin kuin muissa sosiaali- (ja terveys) palveluissa

- Johtuuko kasvu pelkästään tarpeen kasvusta vai onko taustalla myös muuta?

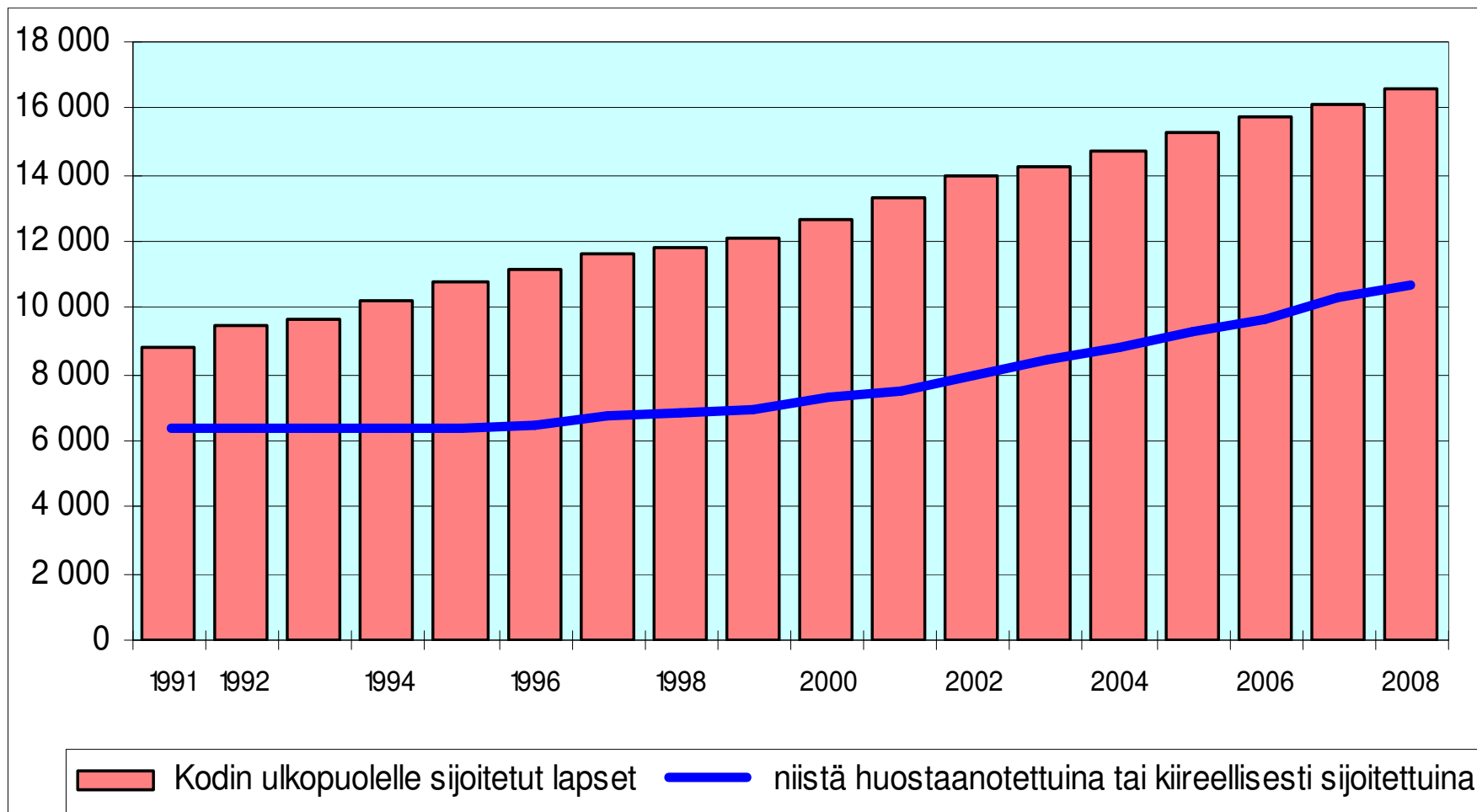

Kodin ulkopuolelle sijoittamiset kasvaneet rajusti

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret

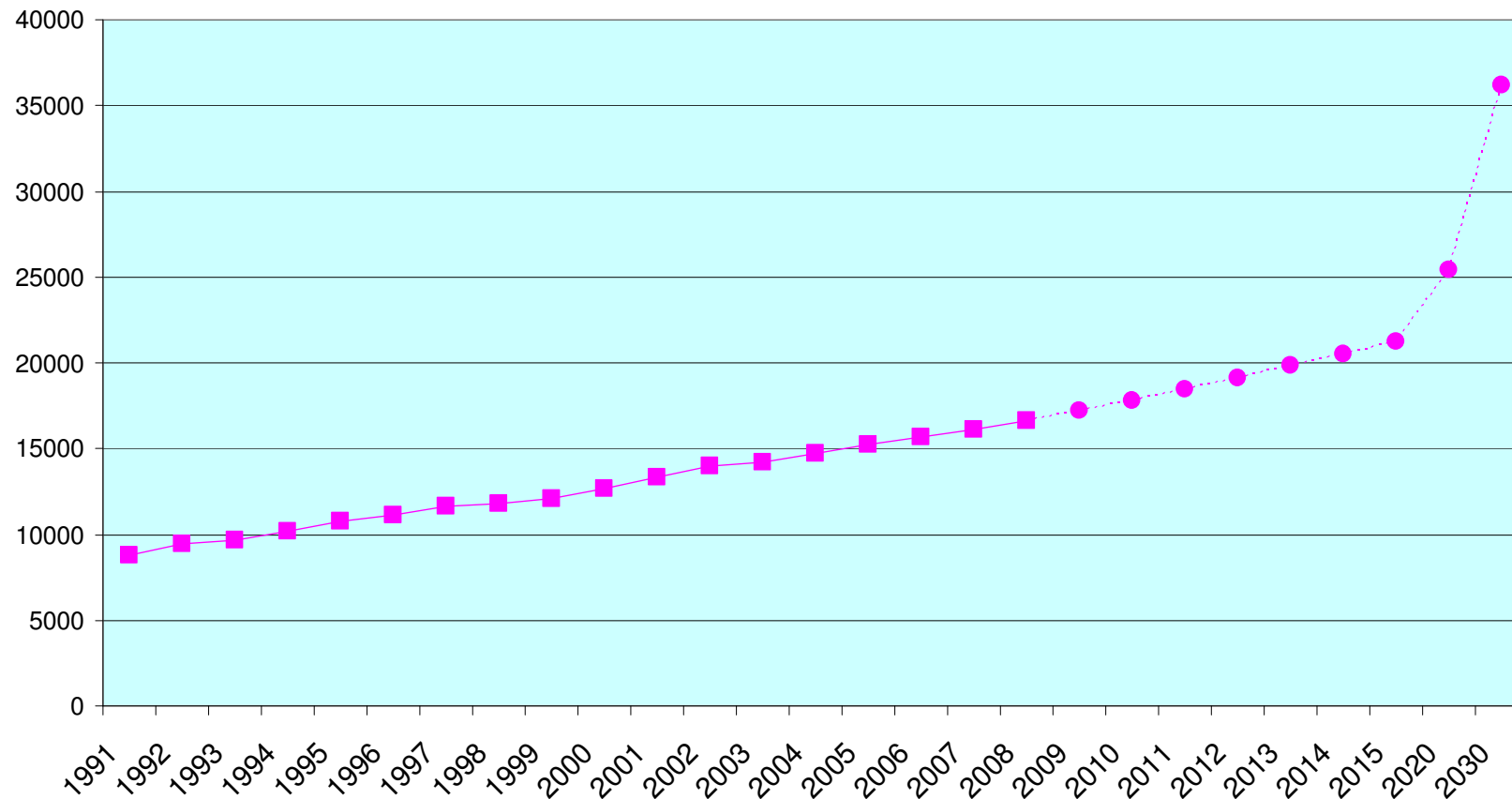
Lähde: Lastensuojelu 2008, Thl

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Sijoitusten määrä, jos kasvu jatkuu

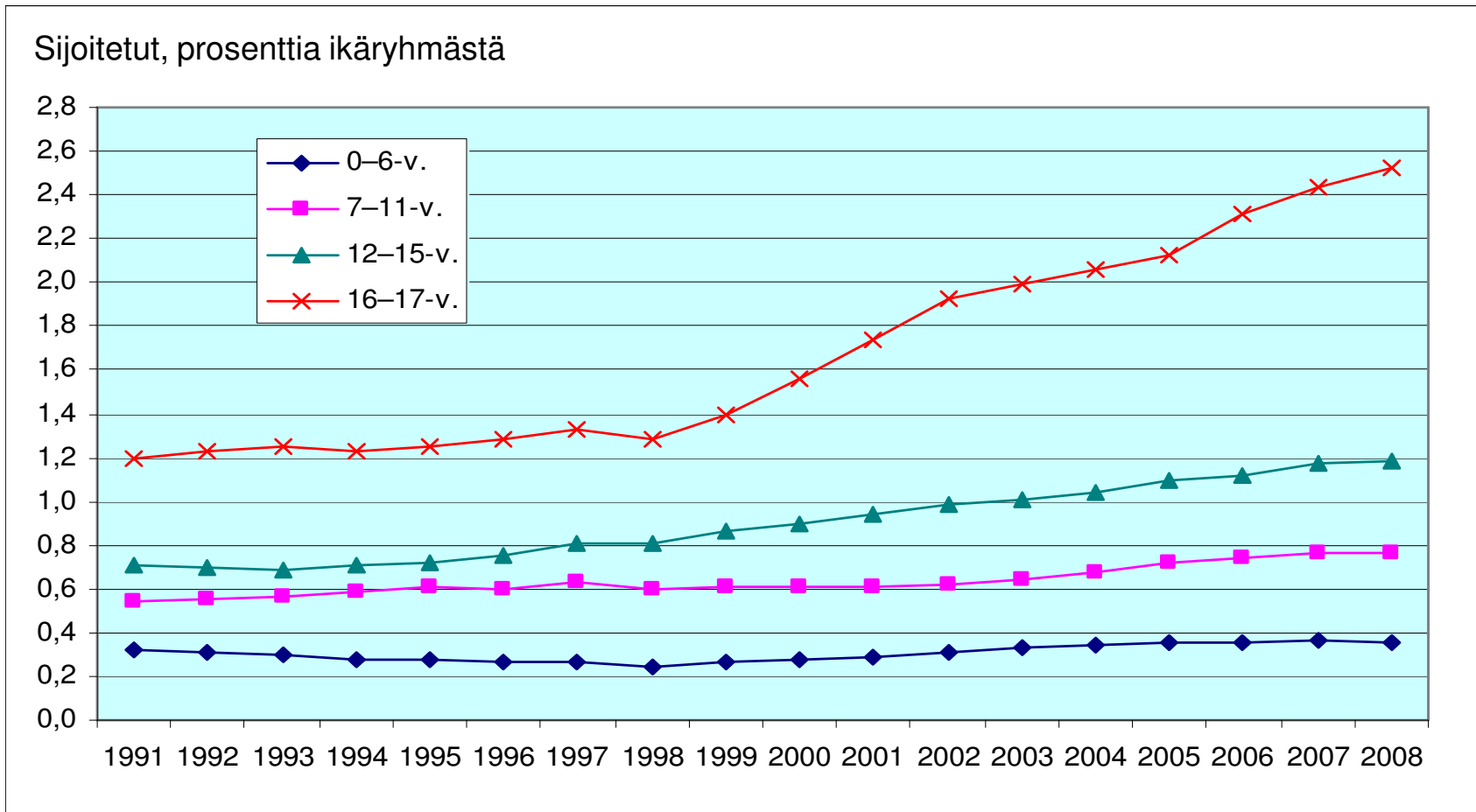
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-20 vuotiaat

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Sijoitukset lisääntyneet erityisesti teini-ikäisillä

Lähde: Lastensuojelu 2008, THL

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle

- Sijoitusten määrä kasvaa, mutta kasvu on tasaista n. 3,6% vuodessa
- Vuonna 2008 oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna 16600 lasta ja nuorta
- Alle 18-vuotiaista sijoitetuista oli huostaan otettuna yli 75%
- Sijoitukset kasvaneet erityisesti yli 13-vuotiaiden osalta
- Pienten lasten osalta sijoitettujen osuus on lähes sama kuin 1990-luvulla

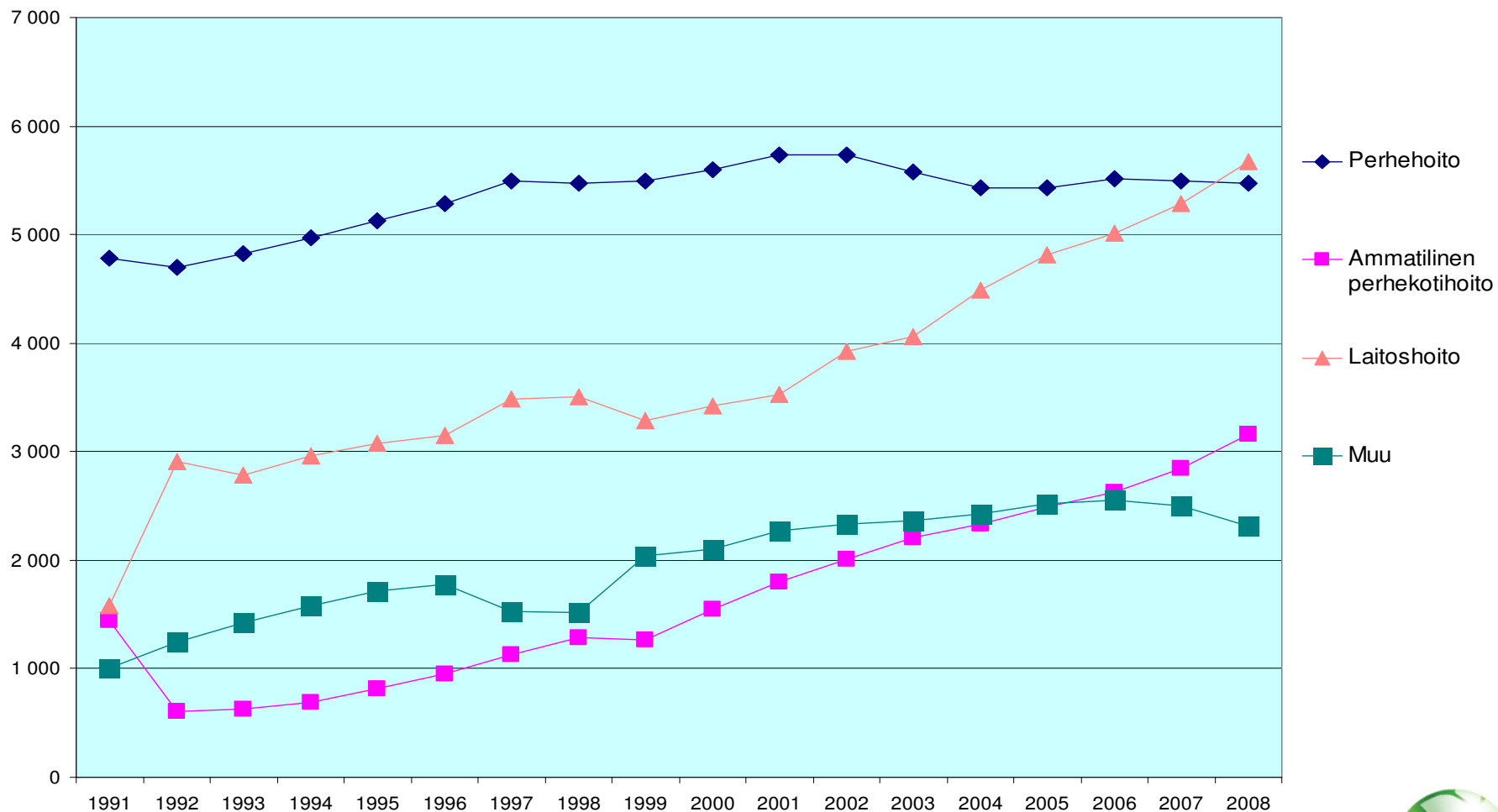

Sijoitusten laitosvaltaisuus kasvanut selvästi

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

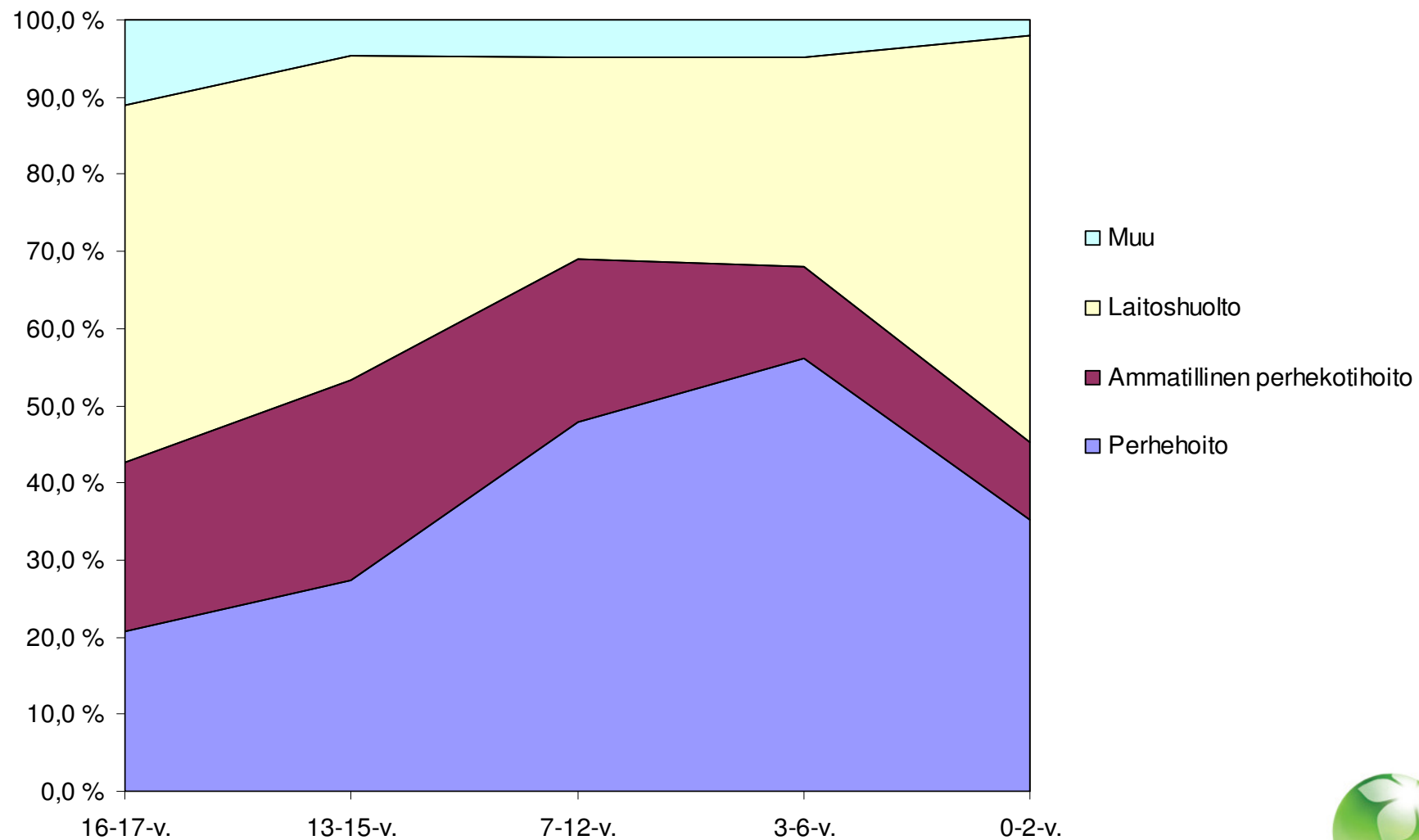
Sijoitusten laitosvaltaisuus kasvaa

Lähde: Lastensuojelu 2008, THL
 TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Ikäryhmittäiset osuudet vuonna 2008

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Sijaisperheiden osuus on pudonnut

- Mistä uusia sijaisperheitä?
- Yksityisten laitosten määrä on kasvanut selvästi
- Hoidon laadun ja lapsen hyvinvoinnin turvaaminen?
- Laitoshoito on kustannuksiltaan selvästi kalliimpaa
- Ikäryhmittäiset erot sijoituspaikoissa selvät

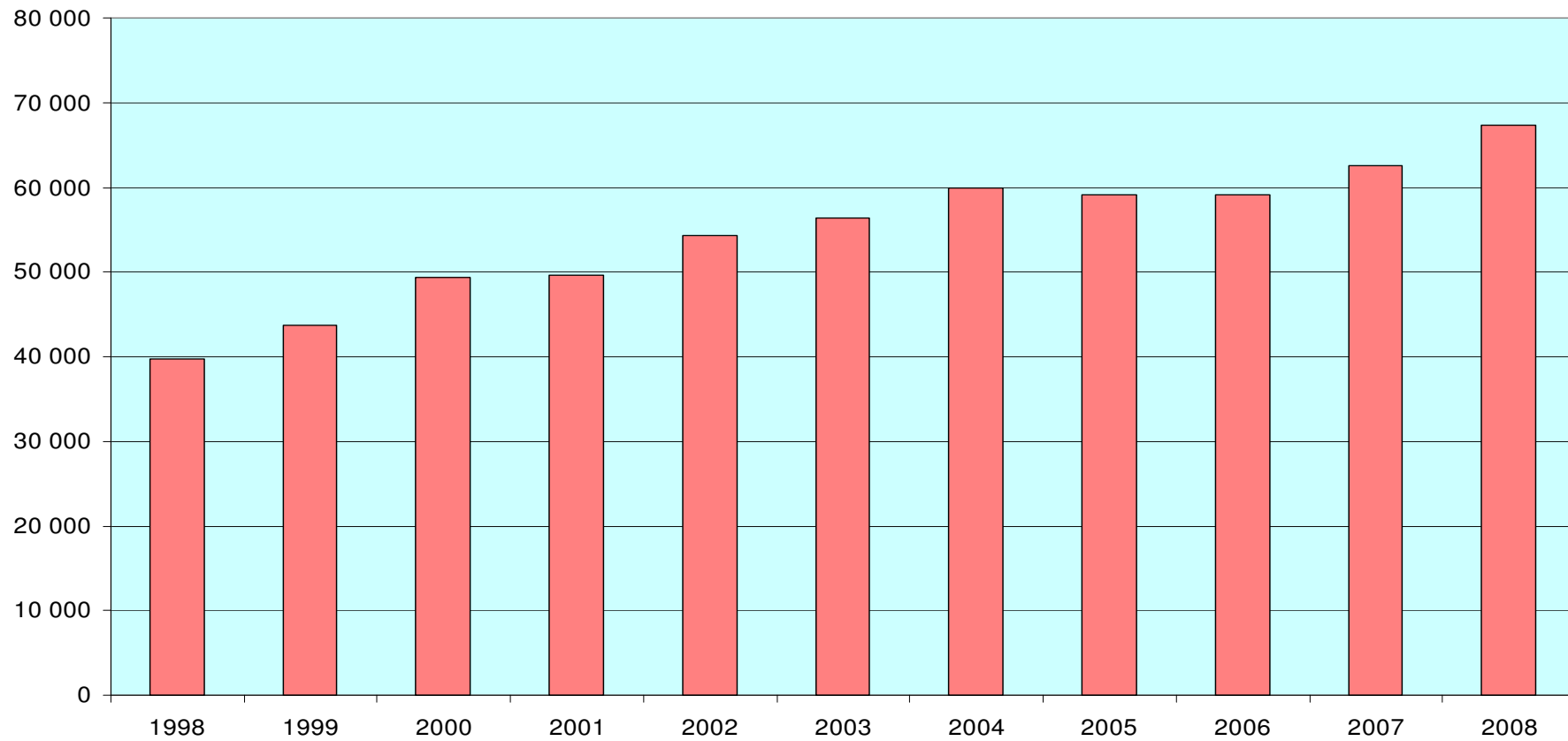

Entäs avohuolto?

Myös avohuollon asiakkuudet kasvaneet

Avohuollon asiakkaat

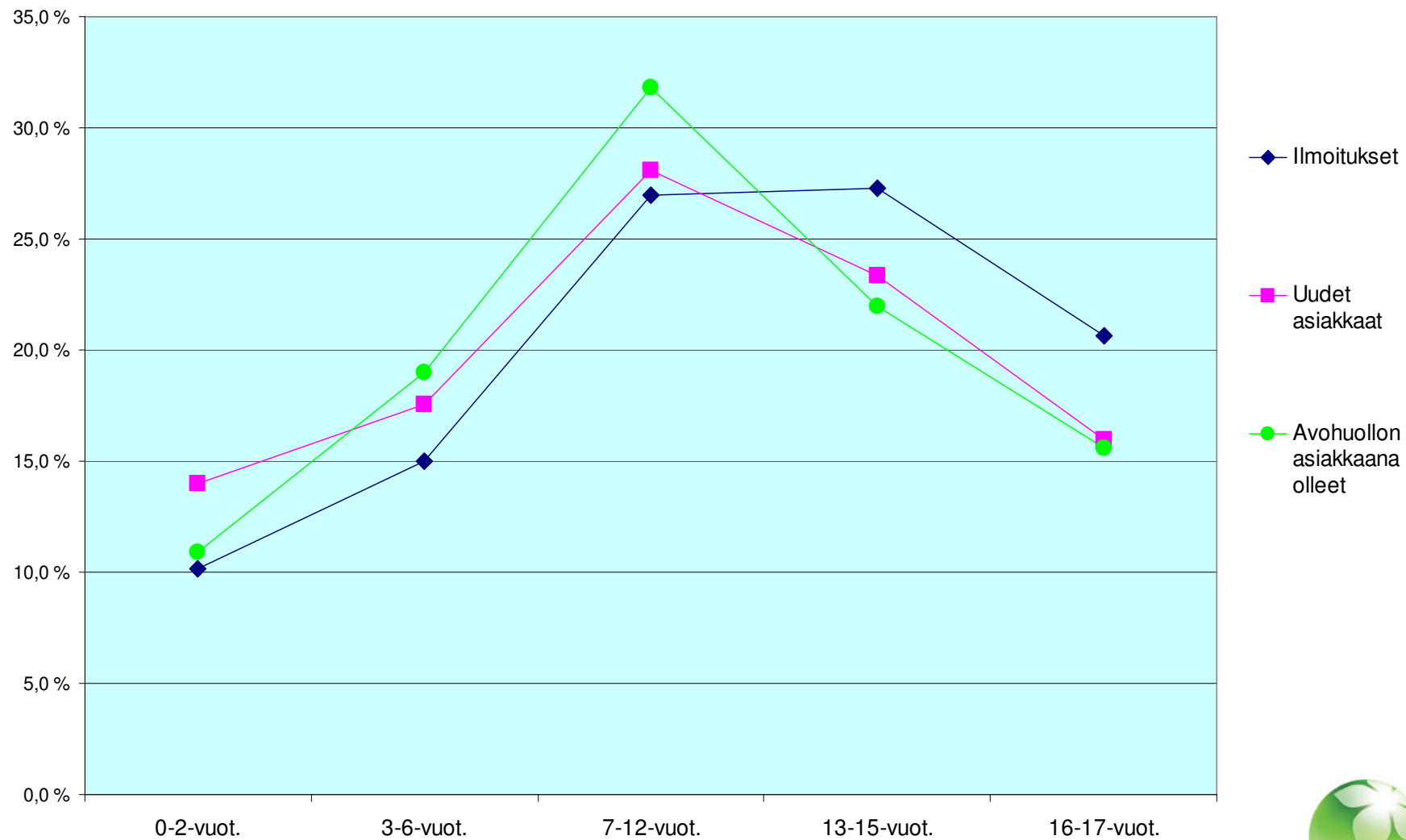

Lähde: Sotkanet

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Ikäryhmittäin vuonna 2008

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

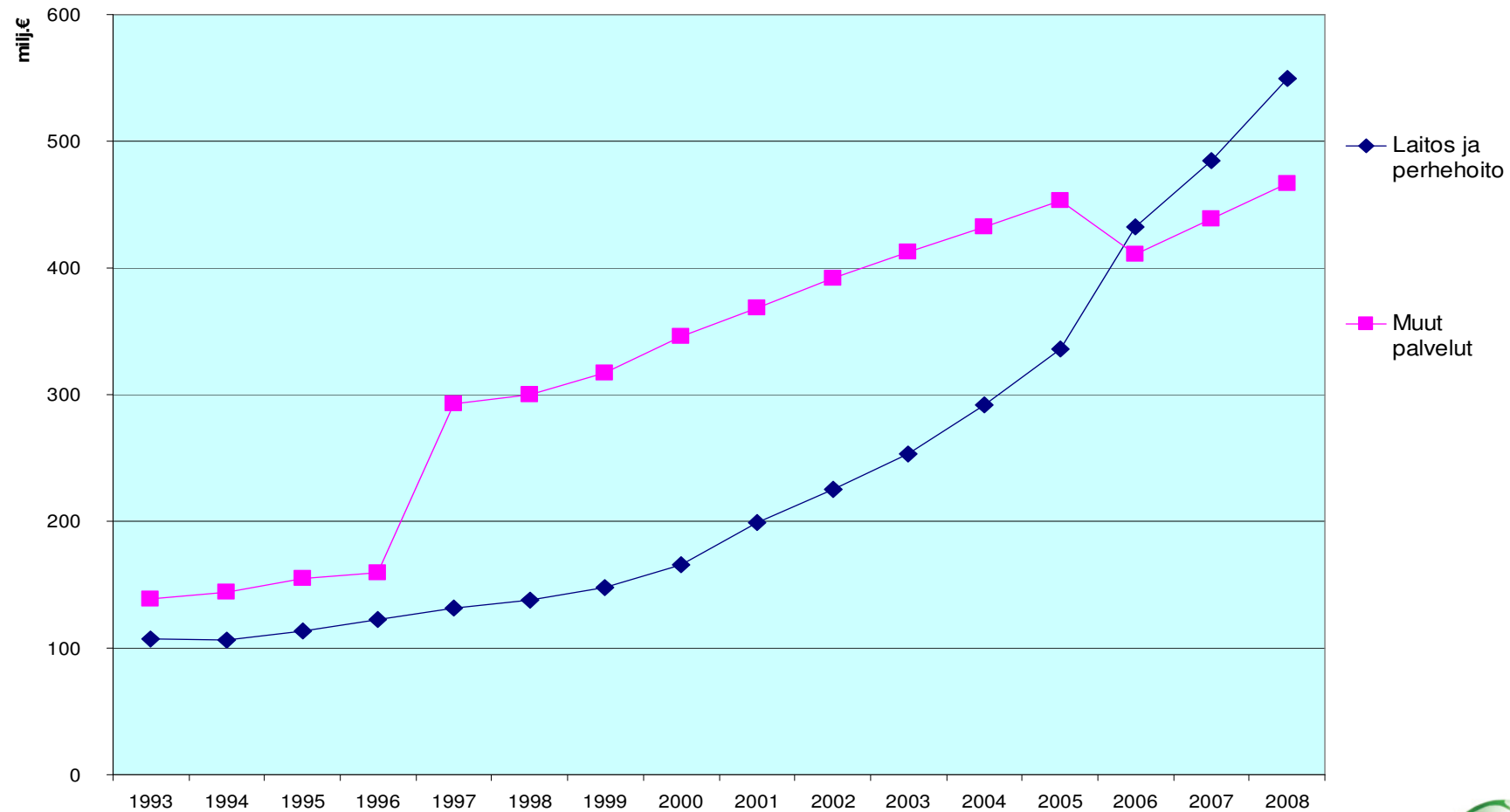

Kustannukset kasvaneet selvästi enemmän kuin muissa sosiaalipalveluissa

— missä menee kipuraja?

Lastensuojelun kustannukset rajussa kasvussa

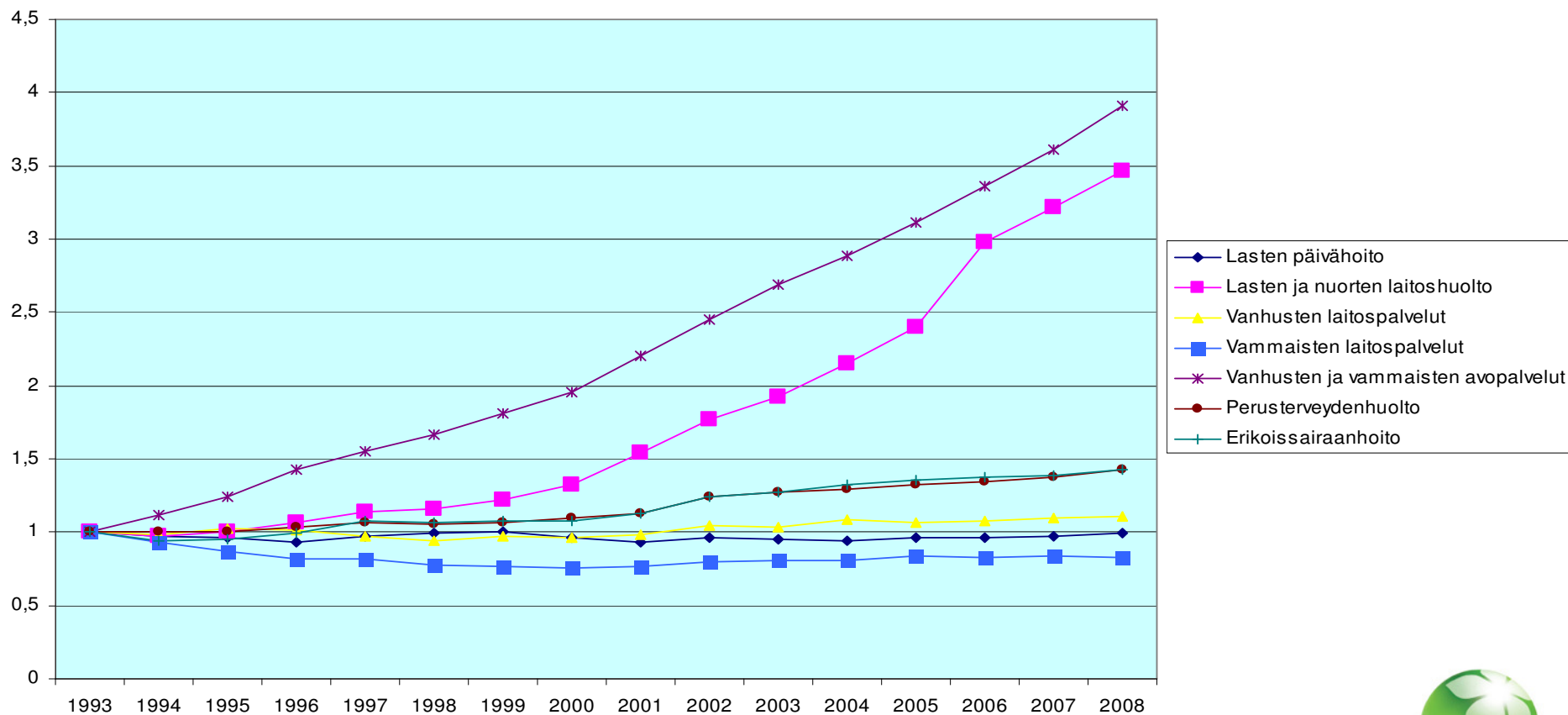
Lähde: Sotkanet

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lastensuojelun kustannukset kasvavat selvästi enemmän kuin sosiaalipalvelut yleensä

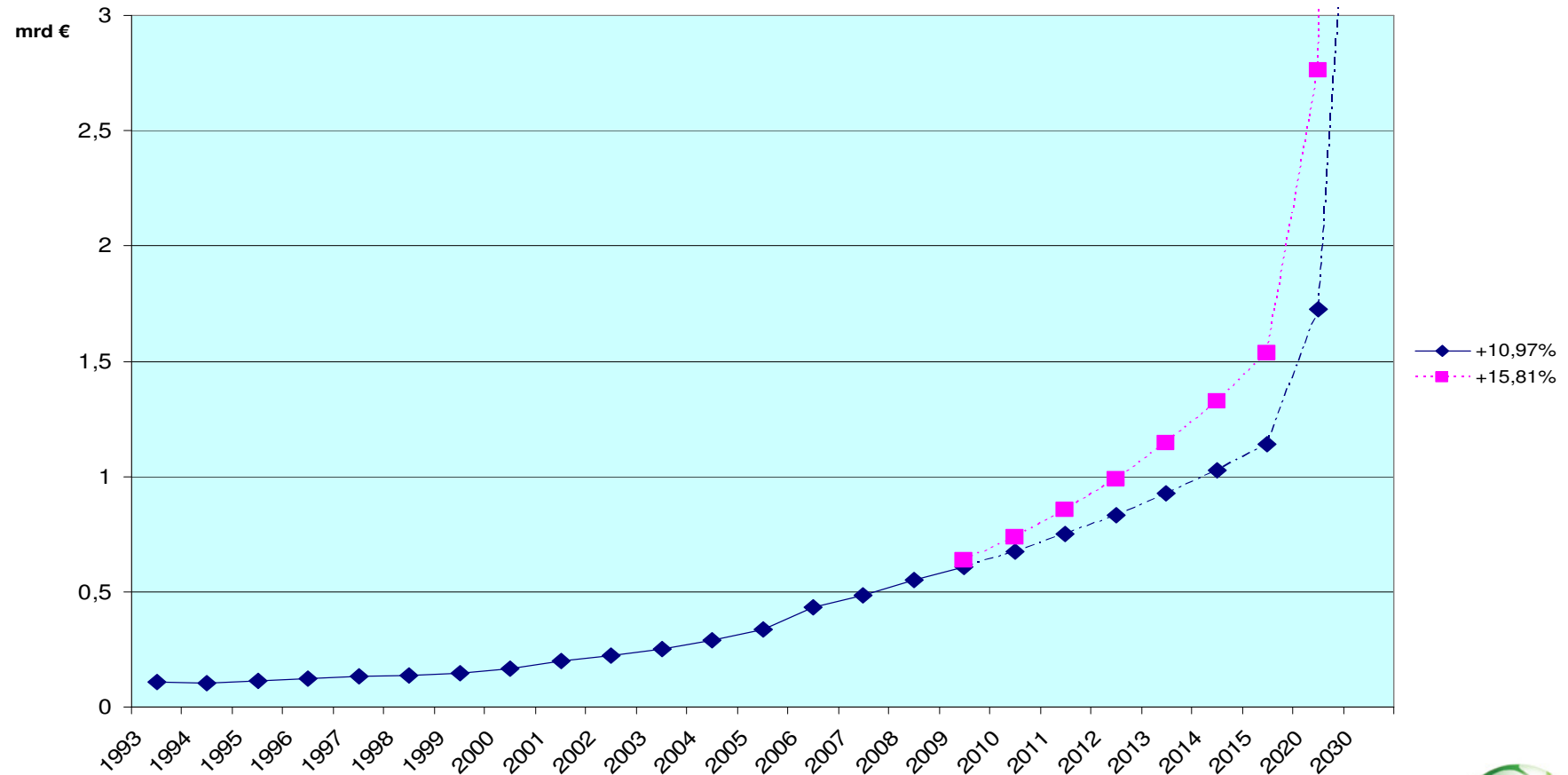
Palvelujen käyttökustannusten reaalin kasvu (1993=1)

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Missä menee kipuraja?

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Mihin ollaan menossa?

- Kustannukset kasvaneet rajusti
- Käyttö on kasvanut, mutta ennen kaikkea keskimääräinen sijoitusvuorokauden kustannus on kasvanut
- Syynä palvelujärjestelmän laitosvaltaistuminen
- Laitoshoito (210€/vrk), ammatillinen perhekotihoito (160€/vrk) ja perhehoito (50€/vrk)
- Uusia toimijoita tulee markkinoille
- Perhehoito olisi kustannuksiltaan ja monesti vaikutuksiltaan parempi vaihtoehto

Mitä jää tilastojen ulkopuolelle?

Mitä tietoa tarvitaan?

- Vaikuttavuus? Lyhyellä aikavälillä, pitkällä ajanjaksolla (palvelusuhteen jo päätyttyä)
- Ennaltaehkäisy ja sen vaikutukset
- Yksikkökustannuksista tarkempaa tietoa
- Avohuollon eri toimet niiden vaikutukset ja kustannukset
- Parhaat käytännöt
- Tietoa markkinoista ja niiden toimivuudesta

Tutkimus (Chess)

- Kunta-analyysit (sijoitettujen osuus lapsiväestöstä, lastensuojelun kokonaiskustannukset)
- Yksikkökustannukset osana kaikkien sosiaalipalveluiden yksikkökustannusten määrittämistä
- Tuleva rekisteritutkimus sijoitusten pitkäaikaisista vaikutuksista ja kustannuksista
- Lastensuojelun markkinat, kilpailu ja kustannukset

Tuloksia (Chess)

- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus on vähenevä sosiaalityöntekijöiden suhteen, mutta kasvava yksinhuoltajien osuuden, toimeentulotuen käytön, työttömyyden ja kunnan koon suhteen
- Suurissa kaupungeissa ongelmat erityiset, mutta eroja myös saman kokoisissa kaupungeissa
- Kuntakohtaiset tekijät
- Laitoshoidon kustannukset ovat selvästi korkeammat kuin ammatillisen perhekotihoiton ja perhehoiton, myös kustannuspuolella selviä kuntakohtaisia eroja

Tulevaisuus

- Missä menee kipuraja? Trendi on huolestuttava ja se pitäisi saada kääntymään. Päättäjille tarvitaan tutkimustietoa tarpeesta käytöstä ja kustannuksista
- Palveluita tarvitaan aina. Miten päästään käsiksi parhaisiin käytäntöihin ts. palvelujen laadun ja vaikuttavuuden tutkiminen
- Varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy. Tutkimustietoa niiden vaikutuksista ja kustannuksista
- Seurannan ja tietotuotannon kehittäminen

Kiitos!

antti.vaisanen@thl.fi

